

Miniszterelnökség

Iromány száma: **T/10008.**

Benyújtás dátuma: **2024-11-19 20:08**

Parlex azonosító: **FAXBCSHJ0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes**

Előadó: **Lázár János, építési és közlekedési miniszter**

Törvényjavaslat címe: **A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosításáról**

A Kormány nevében benyújtom a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot.

2024. évi törvény

a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosításáról

1. §

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény preambuluma helyébe a következő rendelkezés lép:

„[1] Az állam által biztosított személyszállítás egyike a legfontosabb közszolgáltatásoknak, amely jelentékeny részben határozza meg a polgári élet lehetőségét és annak minőségét magyarok milliói számára.

[2] Alapvető jog tehát, hogy hazánk polgárai az ország minden pontjáról, akár a legkisebb településről megfelelő színvonalú szolgáltatással és a legfontosabb szükségleteikhez illeszkedő menetrenddel, biztosan és biztonságban juthassanak el a munkahelyükre, az oktatási vagy egészségügyi intézményekbe, az adott térség közigazgatási központjába.

[3] E törvény részletesen és pontosan meghatározza az állampolgárok közlekedési közszolgáltatásokhoz való jogát és szavatolja annak érvényesülését a mindennapokban.

[4] A jogalkotó célja, hogy a törvényben kifejtett elvek gyakorlatba ültetésével Magyarország közlekedési közszolgáltatási rendszerében egységes és logikus szabályozás szerint készüljenek a szolgáltatói menetrendek, valamint megszűnjenek a szolgáltatási színvonalban korábban tapasztalható egyenlenségek és egyenlőtlenségek.

[5] A törvény tartalmazza a különböző településtípusok esetében nyújtandó szolgáltatások mennyiségi és minőségi jellemzőit. Lépcsőzetesen – települési, járás- és vármegyeszékhelyi szinten, illetve a főváros és vonzáskörzete tekintetében – határozza meg, hol, milyen alapellátás biztosításával érvényesülnek a polgárok személyszállítási közszolgáltatásokkal kapcsolatos jogai.

[6] A személyszállítási közszolgáltatások igénybevételére vonatkozó alapvető joggal kapcsolatos törvény ezért a személyszállítási jogok legfőbb kódexe és kiindulópontja. A jövőben mobilitási közszolgáltatás csak e jogok tiszteletben tartásával és érvényesítésével szervezhető meg és működtethető Magyarországon.

[7] A törvényben felsorolt jogok érvényesítése igazságosabbá teszi a vidéken élők hozzáférését a közlekedési közszolgáltatásokhoz, ez pedig közvetett, de jelentős hatással lehet a nagyvárosokon kívüli Magyarország, a magyar vidék megtartó erejének növekedésére.

[8] Az új jogszabály révén hazánk polgárainak közlekedéssel kapcsolatos jogai ugyanakkor nemcsak a térben, de időben is hatékonyabban érvényesülnek, miután a korábbiaktól eltérően a törvény által meghatározott alapellátást immár nem csupán a hétköznapiakon, hanem a hét minden napján biztosítani szükséges. Ez a változás ugyancsak hozzájárul ahhoz, hogy a kisebb, vidéki településeken élő honfitársaink se legyenek kizárva a szokásos rendtől eltérő munkavégzés lehetőségéből, valamint ahhoz, hogy igazságosabbá, területileg kiegyenlítetté váljon a kikapcsolódási, szórakozási lehetőségekhez való hozzáférés hazánk minden polgára számára.

[9] A személyszállítási közszolgáltatások igénybevételére vonatkozó alapvető joggal kapcsolatos törvény erősíti Magyarország belső kohézióját, támogatja a szülőföldön maradás és boldogulás lehetőségét, miközben a munkaerőpiac kínálati és keresleti oldalának jobb összekapcsolása, az oktatási, egészségügyi, kulturális és rekreációs lehetőségekhez való jobb hozzáférés megteremtése révén képes környezettudatos, fenntartható módon támogatni a polgári átalakulás folyamatát: a haza és haladás kettős célkitűzésének érvényesülését.

[10] Mindezekre tekintettel az Országgyűlés az Alaptörvény végrehajtására, az Alaptörvény XI. cikk (1) és (2) bekezdése, XII. cikk (1) és (2) bekezdése, XIX. cikk (1) és (2) bekezdése, XX. cikk (1) és (2) bekezdése, valamint XXII. cikk (1) bekezdése alapján a következő törvényt alkotja:

2. §

(1) A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 2. § 1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(E törvény alkalmazásában:)

„1. *alapellátás*: az országos, a regionális és az elővárosi személyszállítási közszolgáltatások esetében e törvényben foglaltak alapján a közlekedésért felelős miniszter által rendeletben meghatározott mértékű szolgáltatás, a főváros és a helyi személyszállítási közszolgáltatást működtető megyei jogú városok esetében a Fővárosi Közgyűlésének vagy a megyei jogú város képviselő-testületének rendeletében meghatározott szolgáltatási szint;”

(2) A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 2. §-a a következő 6a. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„6a. *garantált átszállás*: a közforgalmú menetrend által biztosított átszállási lehetőség a közösségi közlekedés járatai között;”

(3) A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 2. §-a a következő 7a. ponttal egészül ki:

(E törvény alkalmazásában:)

„7a. *haváriahelyzet*: természeti csapás, emberi tevékenység vagy mulasztás hatására előállt helyzet, baleset, katasztrófa vagy hirtelen bekövetkező műszaki jellegű meghibásodás, amely a személyszállítási közszolgáltatás ellátásában zavart okoz;”

3. §

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 26. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatások biztosításának módját az ellátásért felelősnek e törvény szerint és az Országgyűlés és a Kormány közlekedéspolitikai célkitűzéseivel összhangban – különös tekintettel a vidéki lakosság és a munkaerő mobilitására, az oktatás, a szociális és egészségügyi szolgáltatások elérhetőségére, a gazdaság támogatására, a környezet védelmére, a fenntarthatóságra, a költséghatékonyságra és a kötöttpályás közlekedés lehetőség szerinti előnyben részesítésére – kell kialakítania.”

4. §

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 27. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„27. §

(1) Ha a közlekedési hálózat műszaki állapota lehetővé teszi, az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokra vonatkozó alapellátást minden település számára elsődlegesen menetrend szerinti közlekedéssel kell biztosítani.

(2) Az országos, regionális és elővárosi szegmensenként egy vonalon egyféle, az azonosítható utazási igények leghatékonyabb kiszolgálását célzó közlekedési mód (a továbbiakban: leghatékonyabb közlekedési mód) finanszírozását biztosítja a megrendelő. A megrendelő dönthet a közlekedés módjának megváltoztatásáról, további közlekedési módok alkalmazásáról. A megrendelő a közszolgáltatási menetrendet az azonosítható utazási igények figyelembevételével határozza meg.

(3) A (2) bekezdés szerinti leghatékonyabb közlekedési mód tekintetében kivételt képeznek a főváros és a megyei jogú városok elővárosaiban 20 km távolságon vagy 30 percen belüli eljutások. Nem szűnhet meg olyan vonat és busz közötti párhuzamosság, ahol a párhuzamosság megszüntetése 50%-nál nagyobb mértékű eljutási idő növekedést jelentene.

(4) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatást igénybe vevő – az államháztartás teherbíró képességének keretein és az infrastrukturális adottságon belül, az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott esetek kivételével, térítés ellenében – az alapellátás keretében legalább a következő szolgáltatások igénybevételére jogosult:

- a) adott település és a járásközpont közötti közvetlen eljutási lehetőség,
- b) a járásközpont és a vármegyeszékhelye közötti közvetlen eljutási lehetőség,
- c) a szomszédos vármegyeszékhelyek közötti közvetlen eljutási lehetőség, valamint
- d) a főváros és a vármegyeszékhelyek közötti közvetlen eljutási lehetőség.

(5) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokat igénybe vevőknek naponta legalább három alkalommal a (4) bekezdés a) pontjában, és naponta legalább két alkalommal a (4) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott viszonylatokon nyújtott alapellátás biztosított településenként, a települési önkormányzattal az egységes egyeztetési eljárás keretében történő egyeztetések eredményének figyelembevételével kialakított menetrend szerint közlekedő járatokkal.

(6) A lakosság mobilitásának elősegítése érdekében a (4) és (5) bekezdésben foglaltakon felül a közlekedésért felelős miniszter rendeletben az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokra vonatkozóan további kötelező eljutási lehetőségek biztosítását határozhatja meg.

(7) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokra vonatkozó alapellátás keretében a (4)–(6) bekezdésben meghatározott szolgáltatási mennyiség biztosítása a hét valamennyi napján kötelező.

(8) Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatásokat megrendelő ellátásért felelős a (2)–(7) bekezdésben meghatározott személyszállítási közszolgáltatásokat különösen

- a) a munkába járás és az oktatási, nevelési intézményekbe történő eljutás biztosítását,
- b) a közigazgatási, az egészségügyi- és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását,
- c) az alapvető életszükségletek kielégítéséhez szükséges kereskedelmi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását,
- d) az elmaradott térségek közlekedési kapcsolatainak fenntartását,
- e) a környezetvédelem és a fenntarthatóság érvényre juttatását,

- f) az egyes alágazatok közötti hatékony és takarékos együttműködés előmozdítását,
 - g) a legkisebb költség és a működési hatékonyság érvényesülésének biztosítását
- figyelembe vevő szempontok szerint alakítja ki.

(9) Az éves menetrendben meg kell határozni a (4)–(8) bekezdés szerinti alapellátást biztosító járatokat, amelyeket elsősorban a munkába és iskolába járás szempontjának érvényesülése és az utasforgalom nagyságrendje alapján kell kijelölni.

(10) Ha a közlekedési hálózat műszaki állapota lehetővé teszi, a (4)–(8) bekezdés szerinti alapellátást haváriahelyzetben is biztosítani szükséges.”

5. §

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 29. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) Ha a vasúti személyszállítási közszolgáltatást végző közlekedési szolgáltató által végzett személyszállítási közszolgáltatás műszaki okból vasúti járművel nem látható el, a közlekedési szolgáltató az (5) bekezdésben meghatározott feltételeket nem köteles teljesíteni.”

6. §

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 39. § (1)–(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A sztrájkról szóló 1989. évi VII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott, még elégséges szolgáltatás mértéke a munkabeszüntetésben érintett időszak vonatkozásában nem lehet kevesebb, mint

- a) helyi személyszállítási közszolgáltatások esetén a megrendelt személyszállítási közszolgáltatás mennyiségének 66%-a,
- b) országos, elővárosi és regionális személyszállítási közszolgáltatások esetén a (3) bekezdésben jóváhagyott sztrájkmenetrend.

(2) A személyszállítási közszolgáltatást végző közlekedési szolgáltató minden menetrendi évben sztrájk-menetrendtervezetet készít, és azt az éves menetrend jóváhagyását követő 30 napon belül jóváhagyásra megküldi a megrendelőnek.

(3) A lakosság közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítása érdekében a közlekedési szolgáltató köteles legalább a (2) bekezdés szerinti, a megrendelő által jóváhagyott sztrájkmenetrendet leközzlekedtetni.

(4) A még elégséges szolgáltatás mértéke az (1) bekezdésben meghatározott mennyiséget a munkabeszüntetés szervezői és a munkáltató közös megállapodásával meghaladhatja.”

7. §

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény 51. §-a a következő (14) és (15) bekezdéssel egészül ki:

„(14) E törvénynek a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI törvény módosításáról szóló 2024. évi ... törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) megállapított 27. §-át és 39. § (1)–(4) bekezdését első alkalommal a 2025/2026. évi menetrend tervezése során kell alkalmazni.

(15) A (14) bekezdésben foglalt időtartamig a Módtv. hatályba lépése előtt hatályos, még elégséges szolgáltatás mértékére vonatkozó rendelkezések szerint köteles a szolgáltató sztrájk esetén a közszolgáltatást ellátni.”

8. §

Ez a törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

Általános indokolás

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (6) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Magyarország polgárainak alapvető joga, hogy hazájuk minden pontjáról – akár a legkisebb településről – megfelelő színvonalú közszolgáltatással jussanak el lakókörnyezetükből az adott térség közigazgatási központjába, biztosítva ezzel az alapvető élethelyzetekhez szükséges mobilitási lehetőségeket.

E fontos jog levezethető az Alaptörvényből, annak tartalmával – az alapellátás pontos meghatározásával – azonban az állam mostanáig adósa maradt polgárainak.

A személyszállítási közszolgáltatások igénybevételére vonatkozó alapvető joggal kapcsolatos törvény (Sztv.) ezt az adósságot rendezi.

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény módosítása következtében megvalósul az alapellátásra vonatkozó szabályozás egyszerűsítése, a települések és a járásközpontok közötti kapcsolatra vonatkozó szabályok egységesítése. Az új jogszabály révén ugyancsak kiegészülnek azok az alapelvek, amelyek az alapellátás biztosítása során a jövőben alkalmazandók.

A módosítás az alapellátás tartalmának pontos meghatározásával és érvényesítésével, ezzel egyidejűleg pedig a szabályozás rugalmasabbá tételével nem csupán azt teszi lehetővé, hogy személyszállítási közszolgáltatások ellátása – mind a feladatellátás, mind az utasok érdekei szempontjából – hatékonyabbá váljon. Hozzájárul ahhoz is, hogy az ország belső kohéziója erősödjék, a nagyvárosi vonzáskörzetek és a kistelepülések kínálta életlehetőségek kiegyenlítődjenek, a vidéki Magyarország megtartó ereje pedig növekedjék.

Részletes indokolás

1. §

A preambulum meghatározza a törvény célját, figyelemmel a közlekedési közszolgáltatásoknak az Alaptörvényben rögzített alapjogok – így különösen a művelődéshez, az oktatáshoz, a munkavállaláshoz, a szociális biztonsághoz, az egészségügyi ellátáshoz, a közszolgáltatásokhoz való hozzáféréshez való jogok – érvényesülése érdekében betöltött szerepére is.

2. §

A módosítás az alapellátás fogalom-meghatározásának pontosítását tartalmazza, a törvényben

meghatározott elvek alapján lehet az alapellátás teljesítésére vonatkozó részletszabályokat miniszteri rendeletben meghatározni.

3. §

A módosítás – többek között az esélyegyenlőség és a vidékfejlesztés szolgálatában – kiegészíti a személyszállítási közszolgáltatások biztosítására vonatkozó alapelveket a vidéki lakosság és a munkaerő mobilitásának támogatása, az oktatás, a szociális és egészségügyi szolgáltatások elérhetősége, a gazdaság támogatása, környezetvédelem, fenntarthatóság és a hatékonyság szempontjaival.

4. §

Módosításra kerülnek a különböző településtípusok esetében nyújtandó személyszállítási közszolgáltatások mennyiségi és minőségi jellemzői. A módosítás következtében a szabályozás egyszerűsítése történik lépcsőzetes logikával felépítve, település-járasszékhely-megyeszékhely-főváros viszonylatban egységes szabályozás kerül meghatározásra. Az alapellátás keretében a korábbiaktól eltérően nem csak a hétköznapiakra vonatkozóan, hanem a hét minden napján kötelezően biztosítandó lesz a település és a járásközpont viszonylatában napi háromszor, egyéb – a törvényben felsorolt – viszonylatokon napi kétszer településenként a közvetlen eljutás. Részletesen meghatározásra kerülnek továbbá a személyszállítási közszolgáltatás kialakítása során figyelembe veendő elvek.

5. §

A módosítás lehetővé teszi, hogy a vasúti személyszállítási közszolgáltatás biztosítását akadályozó tényezők fennállása esetén, azok megszűnéséig, rugalmasabban lehessen vonatpótló szolgáltatást végezni.

6. §

A módosítás a még elégséges szolgáltatásra vonatkozó szabályok módosításával kellő egyensúlyt kíván teremteni a közszolgáltatás és a sztrájkjog gyakorlása között azzal, hogy sztrájk esetén előre kiszámítható jogi kereteket ad: a személyszállítási közszolgáltatónak minden évben sztrájkmenetrendet kell készítenie, amelyben az alapellátás nem sérülhet, és azt jóváhagyásra meg kell küldenie a megrendelőnek. Az országos, regionális és elővárosi személyszállítási közszolgáltatások esetében a még elégséges szolgáltatás mértékeként legalább a megrendelő által jóváhagyott sztrájkmenetrendet szükséges biztosítani, míg helyi személyszállítási közszolgáltatások esetében marad a megrendelt személyszállítási szolgáltatás mennyiségének 66%-a. A közszolgáltató és a megrendelő közötti megállapodás, megegyezés végső soron a kölcsönös együttműködést, a sztrájkjog kiszámíthatóbb gyakorlását szolgálja. A közszolgáltatásban részesülő lakosság kellő ellátása és a kiszámíthatóság érdekében a módosítás egyértelművé teszi, hogy sztrájk esetén a jóváhagyott sztrájkmenetrendtől eltérni nem lehet az utasok hátrányára.

7. §

Átmeneti rendelkezések.

8. §

Hatályba léptető rendelkezések.